

COASTNET LIFE (LIFE17/NAT/FI/000544)

Naturvårdsplan för Valsörarna i Kvarkens skärgård

Lise-Lotte Flemming 4.3.2022

Projektet har fått finansiering av Europeiska unionens LIFE-program. Materialet reflekterar synsätt av upphovsmannen, och Europeiska kommissionen eller CINEA är inte ansvariga för användning av materialets innehåll.

1 Yleiskuvaus

Lomakkeella annetaan hallinnolliset yleistiedot alueesta, kerrotaan suunnitelman tavoite ja sen mukaan tehtävien toimenpiteiden pinta-alat sekä kuvataan suunnitteluprosessi.

Suunnittelualueen nimi	CoastNetLIFE_Valsörarna	Pinta-ala (ha)	355,98
		Josta vettä (ha)	22,12
		Päivämäärä	

Kunta / kunnat	Kunta osa
----------------	-----------

Mustasaari	Björköby
------------	----------

Puistoalue

634- Rannikko

ELY-keskus

11- Etelä-Pohjanmaa

Tekijä(t)

Lise-Lotte Flemming

Suunnitelman tavoite / tavoitteet	Fortsatt bete på hela arealen. Hedskötsel för att den öppna naturtypen ska bevaras. Skötsel av det gamla kulturlandskapet vid fyren på Storskär för att gynna ängsfloran.
-----------------------------------	---

Suojaalueet ja muut alueet

Koodi	Nimi	Pinta-ala (ha)	Pinta-ala suunnittelalueella	Lisätietoja
FI0800130	Merenkurkun saaristo	58600,09	355,98	
YSA107108	VALSÖRARNA - BJÖRKÖGRUNDEN	14998,72	355,98	

Erityisarvot	Luokka / arvo	Pinta-ala (ha)

Kaava	Merkintä

Muut aluetta koskevat suunnitelmat ja selvitykset	Vuosi	Kattavuus

Suunnitelman osallistaminen ja tiedotus		
Tapahtuma	Päiväys	Henkilö / organisaatio
Epost: Information om fornlämningar på Valsörarna.	10.02.2022	Tapani Tuovinen
Epost: information om fladdermöss på Valsörarna.	15.03.2022	Niclas Fritzén
Muntlig information om fågelfaunan på Valsörarna	14.03.2022	Tuija Warén
Inga kommentarer		Ostrobothnia Australis

1A Tiivistelmä

Toimenpidesuunnitelma	CoastNet LIFE_Valsörarna_TPS
Tiivistelmä suomeksi	<p>Valassaarilla on pitkä laidunnushistoria. Nykyään laiduntaa n. 140 lammasta Valassaarilla. Valassaarilla on monipuolin luonto. Tunnusomaista saarelle on kanervanummet, joita on aikaisemmin polttettu. Poltolla voi edesauttaa nummien pysymistä avoimena. Nuoret männyt ovat valtaamassa alaa nummillä.</p> <p>Koivuvaltaiset metsät edustavat mustikkatyppiä ja pensaskerroksessa on kataaja. Laidunnuksen vaikutukset ovat parhaiten näkyvissä rannoilla ja rantametsissä.</p> <p>Hoidon tavoitteena on että laidunnus jatkuu sekä tehostettu hoito nummillä: puuntaimien ja katajan raivausta sekä mahdollisuksien mukaan polttoa. Rannikko Life -hankkeessa tehdään raivaukset.</p> <p>Storskärin majakan ympäristön vanha perinnemaisema on kasvamassa umpeen. Tavoitteena on raivata niityt avoimemaksi sekä niittää vuosittain. Kurtturuusun torjuntaa tehdään Inspect-hankkeessa vuosina 2020-2022.</p>
Tiivistelmä englanniksi	<p>Valsörarna island has been grazed by sheep for a long time. Right now there are about 140 sheep grazing on Valsörarna.</p> <p>Valsörarna has a high diversity of habitats. The most typical are heather heathlands that have been burned quite long time ago. Heathland burning helps to maintain the heathlands openness and prevent overgrowing. Now pines and juniper are spreading rapidly on the heathlands.</p> <p>Birch forests are common on the island. There is quite much juniper in the forestes. The grazing effects can best be seen in the shore meadows and herb-rich forests along the shore.</p> <p>The restoration plan aims to preserve some of the heaths by burning and pine and juniper clearing. The clearing will be done in the CoastNet LIFE-project.</p> <p>The lighthouse surroundings on Storskär is an old cultural landscape that has been owergrown with trees. Some of the trees will be removed and the meadows will be mowed yearly.</p> <p>The project Inspect is combating japanese rose during the years 2020-2022.</p>
Tiivistelmä ruotsiksi	<p>Valsörarna består av de numera hopvuxna öarna Storskär och Ebbskär. Hela skäret plus närliggande grynnor betas av får. Fårbete har en lång tradition på Valsörarna.</p> <p>Valsörarna består av björkskog med små aspdungar, stora hedar samt strandängar kantade av strandskogar med al och rönn. Spåren av betet syns bäst längs stränderna och i strandskogarna. Björkskogarna har ofta en hagmarkslik trädstruktur, det finns mer eller mindre enris och fältskiktet är blåbärssdominerat.</p> <p>Strandängarna bär spår av bete även om de inte är alltigenom lågvuxna.</p> <p>Vidsträckta hedar är utmärkande för Valsörarna. Hedar har bränts tidigare, vilket har hjälpt till att hålla dem öppna och med en mångsidig fältvegetation. Ställvis är enriset mycket på frammarsch och också tallar har börjat sprida sig på hedarna.</p> <p>Målet för skötseln är att betet fortsätter och att en del av hedarna hålls öppna. De planerade åtgärderna är borttagning av framför allt småtallar, som växer upp runt äldre tallar, och vid behov rönn och enris, samt bränning i mån av möjlighet. Bränningen görs fläckvis och under olika år för att gynna mångfalden av natur. Skötselåtgärderna planeras noggrannare före verkställandet. Bränning görs där det är möjligt med hänsyn till fornlämningar och naturvärden (t.ex. fåglar och fladdermöss) samt bebyggelse. De utmärkta områdena på kartan fungerar som en option och bränning kan göras på mindre områden och lite åt gången.</p> <p>Röjningarna görs inom projektet CoastNet LIFE. Övriga åtgärders genomförande och finansiering är för tillfället oklart.</p> <p>Kulturlandskapet runt fyren med små ängar och gamla stenmurar restaureras (borttagning av träd för att släppa in ljus till ängarna och ta fram stenmurarna) och sköts med årlig slätter.</p> <p>Vresrosbekämpning görs inom projektet Inspect åren 2020-2022, och finns med för information även om åtgärden inte planeras inom CoastNet LIFE-projektet.</p>

2 Alueen nykytila; yhteenvetö

Ennallistamista tai luonnonhoitoa rajoittavat arvot tai piirteet.

Yleiskuvaus

Hela området ägs av Björköby delägarlag. Valsörarna fredades redan 1948 som fågelskyddsområde och ingår numera i naturskyddsområdet Valsörarna-Björkögrundens. Valsörarna består av två numera ihopvuxna skär, Storskär och Ebbskär. På Storskär finns en fyr samt fyrvaktarbostäder och andra till dem hörande byggnader. På Ebbskär har tidigare funnits en sjöbevakningsstation. Där finns framför allt längs norra stranden ett antal fiskestugor och sjöbodar. Valsörarnas biologiska station som upprätthålls av Ostrobothnia Australis rf finns också på Storskär. Ornitologisk forskning, såsom ringmärkning, har bedrivits åtminstone sedan 1930-talet. Fortsättningsvis bedrivs höst och vår en livlig ringmärkningsverksamhet och stationen är bemannad en stor del av perioden vår-höst. Stationen är även bas för annan naturvetenskaplig forskning, bland annat undersökningar av fladermöss och spindlar. Valsörarna är ett gammalt kulturlandskap där man har hållit djur på bete och bärget hö. Det är inte klarlagt i vilken utsträckning öarna har betats tidigare, men någon form av gemensamt bete har förekommit fram till 50-60-talet. Sedan början av 1990-talet hålls igen får på bete på Valsörarna. Antalet får är kring 140. Det finns riktigt med fornlämningar som bör beaktas i skötseln.

Valsörarna ingår i Höga Kusten-Kvarkens världsarvsområde och i Björköby landskapsområde.

På Valsörarna råder vistelseförbud 1.5-31.7 med undantag för de bebyggda områdena på Ebbskär och Storskär samt stigen (Kärleksstigen) som går mellan dem. Förbudet gäller inte Björköbybor.

Natursyddsområdet vårdas av Björköby delägarlag i samråd med Ostrobothnia Australis r.f.

Tärkeimmät luontoarvot

Luontotyypit	Hedar, strandängar, primärskogar, flador
Lajisto	Häckande fåglar: svärta, fiskmås, havsörn, tornfalk, lärkfalk, orre, ängspiplärka, grågås, törnskata, rödbena, större strandpipare, grönben, enkelbeckasin, storspov, morkulla. Området är strategiskt beläget vid många flyttfåglars flygrutt och en viktig rastplats. Till exempel kan flyttande tidiga insektätare samlas i stora mängder i skyddade vikar med buskagen o strandängar. Exempel på regelbundna flyttfåglar: t.ex. blähake, småspov, ärtsångare, rödstjärt, Växter: Floran är artrik tack vare områdets storlek och många olika naturtyper. Ovanligare arter är t.ex. kattfot, ormrot, läsbräken och topplåsbräken. Valsörarna är en av de platser i Kvarkens skärgård där den invasiva vresrosen fått fotfäste och har spritt sig längs stränderna runtom hela ön. Vresros bekämpas aktivt.
Yhteenvetö maankäytön historiasta tai alueen luonnonhistoria sekä vertailu nykyiseen	Det finns riktigt med fornlämningar på Valsörarna, t.ex. kompassrosor, ryssmurar, rösen, båtlänningar mm. Vissa är så gamla som från 1500-talet. En händelse som lämnat flera konstruktioner efter sig i terrängen är ryska armens marsch över Kvarkens is till Umeå 1809, när de slog läger på Valsörarna. Valsörarna har varit ett viktigt fiskeläge för björköbyarna och det har funnits som mest nästan 30 fiskebastur. Fyren på Storskär uppfördes 1886. Fram till dess fyren automatiserades år 1964 satte fyrvaktarfamiljerna och deras betande djur sin prägel på området. Valsörarna har varit gemensam betes- och slättermark. Höbärgning pågick under 1800-talet fram till början av 1900-talet. Betet har fortsatt fram till 1950- eller 60-talet. Därefter var det en ca 30 års paus tills betet inleddes på nytt. Hedarna på Ebbskär och Storskär har bränts i slutet av 1950-talet. Kummelskärs udde har bränts på 1970- eller 80-talet. Det har funnits en sjöbevakningsstation på Ebbskär och den revs 2016. Ornitologin har en lång historia på Valsörarna. Biologiska stationens egentliga verksamhet inleddes 1966, men ringmärkning och andra fågelstudier har bedrivits åtminstone sedan 1930-talet.

Erityisarvot (voivat rajoittaa hoitoa tai ennallistamista)

Erityisarvo	Lisätiedot	
Virkistyskäyttöä tai -rakenteita	on ☒ ei	Sommartid ordnas turer för grupper flera gånger i veckan. Grupperna rör sig endast på Ebbskärs och Storskärs hamnområden och på Kärleksstigen.
Erityisiä maisema-arvoja	on ☒ ei	Hör till det nationellt värdefulla landskapsområdet Björköby skärgårds kulturlandskap. Vidsträckt utsikt över öppna hedar. Omgivningen längs stigen är också landskapsmässigt tilltalande.

Muinaisjäännöksiä	on	X	ei	Det finns rikligt med fornlämningar särskilt på de högre belägna hedarna. Fornlämningarna är dokumenterade (bl.a. Tuovinen T.: Valassaaret Suojelualueen kulttuuriperintökohteiden inventointi 2012)				
Suojelualueen rajan läheisyys	on		ei					
Pohjavesialue	on		ei					
Muita erityispiirteitä	on	X	ei	Del av världsarvet Höga Kusten och Kvarkens skärgård.				
Uhanalaisia lajeja	X		Direktiivilajeja	X	Uhanalaisia luontotyyppejä	X	Natura 2000 –luontotyyppejä	X

2A Natura 2000 –luontotyypit ja uhanalaiset luontotyypit

Luontotyypit suunnittelualueella ja alueeseen sisältyvillä suojealueilla

Natura 2000 –luontotyypit suojealueilla

Suojealue	N2000 –luontotyypin koodi	Luontotyppi	Pinta-ala	Erinomai-nen	Hyvä	Merkittävä	Ei merkittävä
FI0800130	1210	Rantavallit	0,43	0	0,24	0,19	0
	7140	Vaihettumissuot ja rantasuot	8,22	3,56	3,50	1,16	0
	4030	Kuivat nummet	96,79	51,33	13,69	14,50	17,27
	9050	Lehdot	15,16	0	13,71	1,45	0
	9030	Maankohoamisrannikon primäärisukkessiovaiheiden	162,10	0	159,36	2,74	0
	91D0	Puustoiset suot	9,57	6,29	3,28	0	0
	1630	Merenrantaniityt	24,55	2,29	6,14	9,96	6,16
	1620	Ulkosaariston saaret ja luodot	8,14	0,59	7,55	0	0
	3160	Humuspitoiset järvet ja lammet	0,69	0	0	0,10	0,59
	1220	Kivikkorannat	3,80	1,40	1,02	1,38	0
YSA107108	1150	Rannikon laguunit	21,43	0,39	6,61	14,43	0
	9030	Maankohoamisrannikon primäärisukkessiovaiheiden	162,10	0	159,36	2,74	0
	3160	Humuspitoiset järvet ja lammet	0,69	0	0	0,10	0,59
	1220	Kivikkorannat	3,80	1,40	1,02	1,38	0
	1630	Merenrantaniityt	24,55	2,29	6,14	9,96	6,16
	9050	Lehdot	15,16	0	13,71	1,45	0
	1210	Rantavallit	0,43	0	0,24	0,19	0
	91D0	Puustoiset suot	9,57	6,29	3,28	0	0
	1620	Ulkosaariston saaret ja luodot	8,14	0,59	7,55	0	0
	7140	Vaihettumissuot ja rantasuot	8,22	3,56	3,50	1,16	0
	4030	Kuivat nummet	96,79	51,33	13,69	14,50	17,27
	1150	Rannikon laguunit	21,43	0,39	6,61	14,43	0

Suojelualue	Natura 2000-luonto-tyyppien peittämä alue suojelualueittain	Inventoimaton maa-alue suojelualueittain	Inventoimaton vesialue			
FI0800130	350,84	0	0			
YSA107108	350,84	0	0			
Natura 2000 –luontotyypit suunnittelalueella					Luontotyypien edustavuus	
	Luontotyppi	Pinta-ala	Erinomai-nen	Hyvä	Merkittävä	Ei merkittävä
1150 - Rannikon laguunit		21,43	0,39	6,61	14,43	0
1210 - Rantavallit		0,43	0	0,24	0,19	0
1220 - Kivikkorannat		3,80	1,40	1,02	1,38	0
1620 - Ulkosaariston saaret ja luodot		8,14	0,59	7,55	0	0
1630 - Merenrantaniityt		24,55	2,29	6,14	9,96	6,16
3160 - Humuspitoiset järvet ja lammot		0,69	0	0	0,10	0,59
4030 - Kuivat nummet		96,79	51,33	13,69	14,50	17,27
7140 - Vaihettumissuot ja rantasuot		8,22	3,56	3,50	1,16	0
9030 - Maankohoamisrannikon primäärisukkessiovaiheiden		162,10	0	159,36	2,74	0
9050 - Lehdot		15,16	0	13,71	1,45	0
91D0 - Puustoiset suot		9,57	6,29	3,28	0	0
Pinta-ala yhteensä		350,88	65,85	215,10	45,91	24,02
Uhanalaiset luontotyypit (LuTU) suunnittelalueella						
	Luontotyppi	Pinta-ala	Uhanalaisuusluokka			
			Suomi	Etelä-Suomi	Pohjois-Suomi	

2B Muut luontotyypitiedot

Lomakkeella listataan suunnittelualueen inventointiluokat ja kasvillisuustyyppitiedot.

Inventointiluokka	Pinta-ala (ha)	Kasvillisuustyyppi	Kasvillisuustyyppin pinta-ala inventointiluokkittain (ha)
523 - Kosteaa niittyä	22,84		21,11
		520000 - Merenrantaniityt	1,73
522 - Tuore niitty	6,79		6,79
560 - Metsälaidun	149,64		136
		300901 - Keskiravinteisen lehdon varhainen sukkessiovaihe a	3,77
		300903 - Puna-ailakkityyppi (hb, sb, mb) LT	9,87
241 - Jäkälä-sammal-varpu (kuivahko)	5,63		5,63
251 - Sammal-varpu-ruoho (lehtomainen)	2,05		2,05
331 - Välipintasuot	7,92		7,92
510 - Nummi	115,49		115,49
311 - Varsinaiset korpisuot	9,57		9,57
644 - Rakennetut luonnonympäristöt	3,72		3,72
430 - Järvi tai lampi	13,42		13,42
104 - Louhikot ja kivistöt	8,64		8,64
332 - Väli-rimpipintasuot	0,52		0,52
440 - Meri	8,70		8,70
242 - Sammal-varpu (tuore)	1,09		1,09
Inventoimaton maapinta-ala suunnittelualueella	0		

2C Lajisto

Suunnittelualueen merkittävä lajisto.

Suojelualueen tunniste	Laji (1)	Suojelustatus					Elinympäristö	Isäntä- / ravintokasvi	Vieraslaji (7)
		D (2)	e/u (3)	R (4)	U (5)	Muu status (6)			
FI0800130, YSA107108	ketonoidanlukko		-		NT				
FI0800130, YSA107108	kurtturuusu		-		NA				
FI0800130, YSA107108	suikeanoidanlukko		U		VU				

Sensitiiviset lajit: 1 kpl

1) Lihavoituna ne direktiivilajit, jotka olivat peruste valita ko. alue Natura 2000 -alueverkostoon

2) D = EU:n Lintudirektiivin liitteessä I tai Luontodirektiivin liitteessä II tai IV mainittu laji

3) e = erityisistä suojeleua tarvitseva laji , u = uhanalainen laji

4) R = rauhoitettu laji

5) U = Valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalainen tai silmällä pidettävä laji Uhanalaisuusluokitus: CR = Äärimmäisen uhanalainen, EN = Erittäin uhanalainen, VU = Vaarantunut, NT = Silmällä pidettävä, RT = Alueellisesti uhanalainen

6) H = Harvinainen, V = Vaatelia , M = Muu

7) Vain poistettavat vieraslajit merkitään

3 Tavoitteet ja toimenpiteet

Toimenpidealueet ja niillä tehtävät toimenpiteet riittävän yksityiskohtaisesti toiminnan suorittamista varten

Tavoite	Toimenpiteet kuvioittain (1)	Toimenpiteen pinta-ala (ha) (3)	Tavoitteen pinta-ala (ha) (4)	Osasto	Kohdetunnus	Priorisointi (2)	Osa-alue (5)
	Laji						
21- 21 - Muu tavoite	966- PB Vierasperäisen puutai pensaslajin poisto	0,17		3791	300	Erittäin kiireellinen	
		0,31		3791	301	Erittäin kiireellinen	
		0,90		3792	805	Erittäin kiireellinen	
		0,99		3791	420	Erittäin kiireellinen	
		2,37					
	Kokonaispinta-ala (ha)	2,37	2,37				
4- 4 - Avoimen perinneympäristön hoito	934- PB Niitto ja haravointi	0,90		3791	225	Kireellinen	
		1,70		3791	225	Kireellinen	
		2,60					
	935- Kulotus	24,34		3791	23	Ei kiireellinen	
		0,13		3791	246	Ei kiireellinen	
		8,23		3791	375	Ei kiireellinen	
		7,57		3791	58	Ei kiireellinen	
		5,34		3791	150	Ei kiireellinen	
		4,93		3791	60	Ei kiireellinen	
		50,54					
	958- Kunnostusraivaus	8,23		3791	375	Kireellinen	
		24,34		3791	23	Kireellinen	
		2,24		3791	33	Kireellinen	
		10,76		3791	58	Kireellinen	
		8,23		3791	375	Kireellinen	
		5,34		3791	150	Kireellinen	
		4,93		3791	60	Kireellinen	

4- 4 - Avoimen perinneympäristön hoito	958- Kunnostusraivaus	7,57		3791	58	Kiireellinen	
		1,70		3791	225	Kiireellinen	
		73,34					
	966- PB Vierasperäisen puutai pensaslajin poisto	0,54		3791	405	Erittäin kiireellinen	
		2,26		3791	298	Erittäin kiireellinen	
		3,60		3791	397	Erittäin kiireellinen	
		0,85		3791	154	Erittäin kiireellinen	
		2,91		3792	830	Erittäin kiireellinen	
		1,55		3791	286	Erittäin kiireellinen	
		0,18		3791	285	Erittäin kiireellinen	
		1,16		3791	247	Erittäin kiireellinen	
		1,75		3791	240	Erittäin kiireellinen	
		0,57		3791	32	Erittäin kiireellinen	
		0,70		3792	277	Erittäin kiireellinen	
		2,10		3791	230	Erittäin kiireellinen	
		0,46		3791	263	Erittäin kiireellinen	
		1,40		3791	31	Erittäin kiireellinen	
		0,21		3791	314	Erittäin kiireellinen	
		1		3791	53	Erittäin kiireellinen	
		1,10		3791	208	Erittäin kiireellinen	
		2,69		3791	311	Erittäin kiireellinen	
		1,76		3791	332	Erittäin kiireellinen	
		1,57		3792	549	Erittäin kiireellinen	

4- 4 - Avoimen perinneympäristön hoito	966- PB Vierasperäisen puutai pensaslajin poisto	0,43		3791	284	Erittäin kiireellinen	
		0,14		3791	153	Erittäin kiireellinen	
		0,19		3791	54	Erittäin kiireellinen	
		1,27		3791	52	Erittäin kiireellinen	
		3,33		3792	271	Erittäin kiireellinen	
		0,85		3791	242	Erittäin kiireellinen	
		1,66		3791	344	Erittäin kiireellinen	
		2,39		3792	311	Erittäin kiireellinen	
		0,47		3791	217	Erittäin kiireellinen	
		39,09					
		Kokonaispinta-ala (ha)	165,57	94,48			
5- 5 - Puustoisen perinneympäristön hoito	966- PB Vierasperäisen puutai pensaslajin poisto	1,68		3791	291	Erittäin kiireellinen	
		0,74		3791	306	Erittäin kiireellinen	
		0,66		3791	206	Erittäin kiireellinen	
		1,24		3791	303	Erittäin kiireellinen	
		0,55		3791	261	Erittäin kiireellinen	
		0,77		3792	294	Erittäin kiireellinen	
		0,47		3791	305	Erittäin kiireellinen	
		2,23		3791	236	Erittäin kiireellinen	
		0,70		3791	345	Erittäin kiireellinen	
		1,48		3791	287	Erittäin kiireellinen	
		0,20		3791	223	Erittäin kiireellinen	
		1,47		3791	21	Erittäin kiireellinen	

5- 5 - Puustoisen perinneypäristön hoito	966- PB Vierasperäisen puutai pensaslajin poisto	2,03		3791	239	Erittäin kireellinen	
		0,42		3791	117	Erittäin kireellinen	
		1,72		3791	251	Erittäin kireellinen	
		1,83		3791	313	Erittäin kireellinen	
		18,19					
	Kokonaispinta-ala (ha)	18,19	18,19				
Toimenpiteiden kokonaisala (ha) (6)	251,58	Toimenpiteiden kattavuus (ha) (7)		136,20			
Osa-alueet (6)							
Alueen numero	Tavoite	Tavoite pinta-ala	Alueen kuvaus		Toimenpide pinta-ala	Toimenpide	

1) Jokainen toimenpide omalle rivilleen tavoitteittain. Esim. mikäli sama toimenpide esiintyy neljällä biotooppikuvialla, tavoite kirjautuu neljälle riville, joista jokainen saa oman biotooppikuvionsa pinta-alan. Toiseen sarakkeeseen kuvionumero.

2) Toimenpiteiden suositeltava kiireellisyys. Johdetaan biotooppikuvioilta, muutetaan tarvittaessa käyttäjän toimesta.

3) Kunkin toimenpiteen kokonaisala: Esim. mikäli toimenpide on merkitty neljälle biotooppikuvialle, kokonaisala on näiden biotooppikuvien yhteenlaskettu ala.

4) Kaikkien yksittäisen tavoitelajin omaavien biotooppikuvien yhteenlaskettu pinta-ala: esim. soiden ennalistaminen –tavoitteiden kaikkien biotooppikuvien yhteenlaskettu pinta-ala

5) Erillisellä toiminnoilla muodostetun osa-alueen numero

6) Kaikkien toimenpiteiden yhteenlaskettu pinta-ala; päälekäiset summautuvat.

7) Toimenpiteiden horisontaalinen pinta-ala; päälekäiset eivät summaudu.

8) Osa-alue muodostetaan erillisellä toiminnoilla sen jälkeen kun tavoite-taulukosta on aktivoitu osa-alueeseen sisällytettyvät rivit. Osa-alueet voidaan muodostaa vain saman tavoiteen omaavista kuvioista.

4A Toimenpiteet ja kustannukset

Lomakkeella kuvataan arviot toimenpiteiden kustannuksista ja tuloiista.

Aiheuttaja	Kustannus, €	Tulo, €	Huom.
------------	--------------	---------	-------

4B Toimenpiteet ja kustannukset (Vanhat kustannustiedot)

Lomakkeella kuvataan toimenpiteet, arvioidaan vaadittavat resurssit töiden toteuttamiseksi ja hakattavat puutavaralajit. Toimenpiteet ja pinta-alat johdetaan biotooppikuvioilta laskemalla yhteen saman toimenpiteen omaavien biotooppikuvioiden pinta-alat.

Toimenpide	Laatu	Pinta-ala (ha)	Määrä	Yksikkö	Tunnit	€	Huomiot
934 - PB Niiitto ja haravointi		0,90					
934 - PB Niiitto ja haravointi		1,70					
935 - Kulotus		24,34					
935 - Kulotus		0,13					
935 - Kulotus		8,23					
935 - Kulotus		7,57					
935 - Kulotus		5,34					
935 - Kulotus		4,93					
958 - Kunnostusraivaus		8,23					
958 - Kunnostusraivaus		24,34					
958 - Kunnostusraivaus		2,24					
958 - Kunnostusraivaus		10,76					
958 - Kunnostusraivaus		8,23					
958 - Kunnostusraivaus		5,34					
958 - Kunnostusraivaus		4,93					
958 - Kunnostusraivaus		7,57					
958 - Kunnostusraivaus		1,70					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,54					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,68					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,74					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		2,26					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,17					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,31					

966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,90					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		3,60					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,66					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,85					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		2,91					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,55					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,24					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,18					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,55					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,77					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,16					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,47					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,75					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,57					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		2,23					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,70					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,70					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		2,10					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,46					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,40					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,48					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,20					

966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,21					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,47					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		2,03					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,10					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		2,69					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,42					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,72					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,76					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,57					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,43					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,14					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,19					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,27					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		3,33					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,83					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,85					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,99					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		1,66					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		2,39					
966 - PB Vierasperäisen puu- tai pensaslajin poisto		0,47					

Myytävä puutavara lajeittain eroteltuina		
Puutavaralaji		Määrä (m³)
Kustannuksia aiheuttavat työaika-arviot, yhteenvetö		
Kustannustekijä	Työpäiviä	Muu

5A Vaikutukset Natura 2000 –alueeseen

Toimenpiteiden vaikutukset Natura 2000 -luontotyppiin ja direktiivilajeihin (+ : positiivinen, - : negatiivinen, o : ei vaikutusta). Direktiivilajeista arvioidaan vaikutukset vain luontodirektiivin liitteiden II ja IV sekä lintudirektiivin liitteen I lajeihin.

Suojelalue koodi	Natura 2000 –luontotyppi	Toimenpide	Arvioitu vaiketus	Vaikutusala	Kohdentuminen	Perustelu positiivisille tai negatiivisille vaikutuksille
FI0800130	1150 - Rannikon laguunit	Laidunnus	o; neutraali vaiketus		Suunnittelualueen sisäpuolelle	Laguner finns med i planeringshelheten, men berörs knappast av betet med denna intensitet.
	1210 - Rantavallit	Laidunnus	o; neutraali vaiketus		Suunnittelualueen sisäpuolelle	Det måttliga betestrycket har mycket liten inverkan på strandvallarnas vegetation.
	1220 - Kivikkorannat	Laidunnus	o; neutraali vaiketus		Suunnittelualueen sisäpuolelle	I den män färden betar på stenstränderna är effekten positiv, men inverkan blir troligtvis ganska minimal.
	1620 - Ulkosaariston saaret ja luodot	Laidunnus	+ ; positiivinen vaiketus		Suunnittelualueen sisäpuolelle	Små skär är ställen där färden gärna uppehåller sig, och betet gör igenväxningen längsammare.
		Vlaj.p.Pl	+ ; positiivinen vaiketus		Suunnittelualueen sisäpuolelle	Borttagning av vresros är en viktig åtgärd för att återställa naturtillståndet.
	1630 - Merenrantaniityt	Laidunnus	+ ; positiivinen vaiketus		Suunnittelualueen sisäpuolelle	Fårbetet hjälper till att hålla strandängarna öppna även om betestrycket inte är så högt eftersom färden gärna rör sig längs stränderna.
		Vlaj.p.Pl	+ ; positiivinen vaiketus		Suunnittelualueen sisäpuolelle	Bekämpning av vresros är nödvändigt för att återställa strändernas naturtillstånd.
	3160 - Humuspitoiset järvet ja lammet	Laidunnus	o; neutraali vaiketus		Suunnittelualueen sisäpuolelle	Betet har ingen inverkan på sjöarnas natur.
	4030 - Kuivat nummet	Laidunnus	+ ; positiivinen vaiketus		Suunnittelualueen sisäpuolelle	Betet hjälper til att bevara hedarnas öppenhet.

FI0800130	4030 - Kuivat nummet	KunnoRaiv	+ ; positiivinen vaikutus		Suunnittelalueen sisäpuolelle	Framför allt tallar sprider sig i mängder från större tallar. Genom att ta bort yngre tallar hejdas igenväxningen.
		Kulotus	+ ; positiivinen vaikutus		Suunnittelalueen sisäpuolelle	Vissa hedar har bränts tidigare. Bränningen dämpar enrisets spridning och förnyar ljungen så att den börjar växa bättre och samtidigt blir smakligare för betesdjur.
	7140 - Vaihettumissuot ja rantasuot	Laidunnus	o; neutraali vaikutus		Suunnittelalueen sisäpuolelle	Fåren rör sig inte gärna på myrar.
	9030 - Maankohoamisrannikon primäärisukkessiovaiheiden	Laidunnus	o; neutraali vaikutus		Suunnittelalueen sisäpuolelle	Betestrycket är mättligt och påverkar skogen endast i liten grad genom att nya plantor äts och successionen födröjs en aning.
	9050 - Lehdot	Laidunnus	o; neutraali vaikutus		Suunnittelalueen sisäpuolelle	Betestrycket är mättligt och påverkar liten. Det bildas lite stigar och fåren äter av vegetationen, men det påverkar inte negativt på naturtypen.
	91D0 - Puustoiset suot	Laidunnus	o; neutraali vaikutus		Suunnittelalueen sisäpuolelle	Fårens betande i skogskärr är så begränsat så effekten är minimal.
YSA107108	1150 - Rannikon laguunit					
	1210 - Rantavallit					
	1220 - Kivikkorannat					
	1620 - Ulkosaariston saaret ja luodot					
	1630 - Merenrantaniityt					
	3160 - Humuspitoiset järvet ja lammet					
	4030 - Kuivat nummet					
	7140 - Vaihettumissuot ja rantasuot					
	9030 - Maankohoamisrannikon primäärisukkessiovaiheiden					
	9050 - Lehdot					
	91D0 - Puustoiset suot					

Suojelalue koodi	Direktiivilaji	Direktiivin liite (lajien osalta)	Toimenpide	Arvioitu vaikutus	Vaikutusala	Kohdentuminen	Perustelu positiivisille tai negatiivisille vaikutuksille
FI0800130, YSA107108	ketonoidanlukko						
FI0800130, YSA107108	kurttuusu						
FI0800130, YSA107108	suikeanoidanlukko						
Natura 2000-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta perusteluineen			Ei tarvita	X	Tehtävät toimenpiteet eivät oleellisesti heikennä niitä arvoja, joiden perusteella alue/alueet on valittu Natura 2000 –verkostoon. Tämän perusteella toimenpiteet eivät vaadi luonnonsuojelulain (1996/1096 65 §) mukaista Natura 2000-arviota.		
			Tarvitaan				

Sensitiiviset lajit: 1 kpl

5B Muut vaikutukset luontoon, ympäristöön ja käyttöön

Arviointi kohdistuu suunniteltujen toimenpiteiden suunnittelualueelle tai sen ulkopuolelle aiheutuviin vaikutuksiin, jotka eivät liity alueen Natura 2000-arvoihin. Lomakkeella arvioidaan toimenpiteiden negatiivisia ja positivisia vaikutuksia luontoon (esim. kasvillisuustyyppit ja lajit), ympäristöön ja alueen käytöön.

Toimenpide	Kohdentuminen	Arvioitu vaiketus	Kuvaus; esim. toimet negatiivisten vaikutusten vähentämiseksi.	Perustelut
Kulotus	Suunnittelualueen sisäpuolelle	+ ; positiivinen vaiketus	Häckfågelfauna på hedar	Bränningen ökar naturtypernas och insektafaunans mångfald. Hedarnas fågelarter, som trivs i öppna miljöer, gynnas av åtgärden. Genom att bränna tidigt på våren undviks att häckande fåglar störs. De ytor som ska bränna kontrolleras ändå på häckande fåglar före åtgärden.
Kulotus	Suunnittelualueen sisäpuolelle	+ ; positiivinen vaiketus	Hedarnas spindel- och insektafauna	År 2008 undersöktes spidelfaunan på några hedar på Valsörarna och några närliggande skär med avsikten att undersöka betets och bränningens effekter på spindelfaunan. Studien gav inte några tydliga resultat gällande vilka arter som gynnas eller missgynnas av skötselåtgärderna, men visade att det för spindelmångfalden som helhet är gynnsamt att det finns hedar som behandlas på olika sätt vid olika tidpunkter. Bränning av en del av hedarealen får därför ses som en positiv åtgärd.
Kulotus	Suunnittelualueen sisäpuolelle	o; neutraali vaiketus	Flyttfågelfauna	Rörelse och röktutveckling på den hed som bränns kan potentiellt störa djurlivet men inverkan är mycket tillfällig.
Kulotus	Suunnittelualueen sisäpuolelle		Rekreation	Genom planering och informering undviks olägenheter för rekreationsanvändningen.
Kulotus	Suunnittelualueen sisäpuolelle		Fornlämningar	Bränning görs inte invid fornlämningar.

Kulotus	Suunnittelualueen sisäpuolelle		Fladdermöss	Bränning görs inte nära stenrösen där man konstaterat att fladdermöss vistas och också nära andra stensamlingar iakttas försiktighet.
Kunnostusraivaus	Suunnittelualueen sisäpuolelle	+ ; positiivinen vaikutus	Häckfågelfauna på hedar	De unga tallar som tas bort utgör inte boträd, äldre träd lämnas kvar. Flera fågelarter såsom ängsplärka och törnskata föredrar öppna miljöer och gynnas av röjningen. Arbetet utförs utanför häckningstid.
Kunnostusraivaus	Suunnittelualueen sisäpuolelle	+ ; positiivinen vaikutus	Gammalt kulturlandskap vid fyren	Röjning för att få mera ljus till ängarna och stenmurarna som kantar flera av ängarna. Förhindrar också att stenmurarna förstörs av igenväxning och rotsprängning.
PB Laidunnus	Suunnittelualueen sisäpuolelle	o; neutraali vaikutus	Strandängens häckfågelfauna	Vadare och vitfåglar som kan häcka öppet på stränder är oftast ganska tidiga och i dagsläget finns ingen konflikt med betet, men läget kan ändras om t.ex. en vitfågelkoloni slår sig ner på en av uddarna.
PB Laidunnus	Suunnittelualueen sisäpuolelle	o; neutraali vaikutus	Häckfågelfauna på små öppna skär	Vadare och vitfåglar som kan häcka öppet på stränder är oftast ganska tidiga och i dagsläget finns ingen konflikt med betet.
PB Laidunnus	Suunnittelualueen sisäpuolelle	o; neutraali vaikutus	Häckfågelfauna på hedar	Andfåglar som häckar på marken söker oftast en skyddad plats för boet under en buske ed. och är därmed inte direkt utsatt för tramp. Fågelarter som trivs i öppna miljöer gynnas av att färbetet bromsar igenväxningen.
PB Niiitto ja haravointi	Suunnittelualueen sisäpuolelle	+ ; positiivinen vaikutus	Gammalt kulturlandskap vid fyren	Ärlig slätter på de nu mycket gräsdominerade och högvuxna små ängsplättarna ger bättre förutsättningar för mera krävande ängsarter och en mångsidigare ängsflora.

6 Seuranta, selvitys- ja tutkimustarpeet sekä viestintä

Lomakkeella kuvataan toimenpidealueilla oleva tai niille suunniteltu erityisseuranta (joka ei ole osa toimenpidealueiden normaalista hoitoseurantaa), mahdolliset tulevaisuuden selvitys- ja tutkimustarpeet sekä viestintä.

Seurantavuosi	Kuvio/osa-alue	Seurantatyyppi	Seurantamenetelmä

Ajankohta	Tutkimustarve

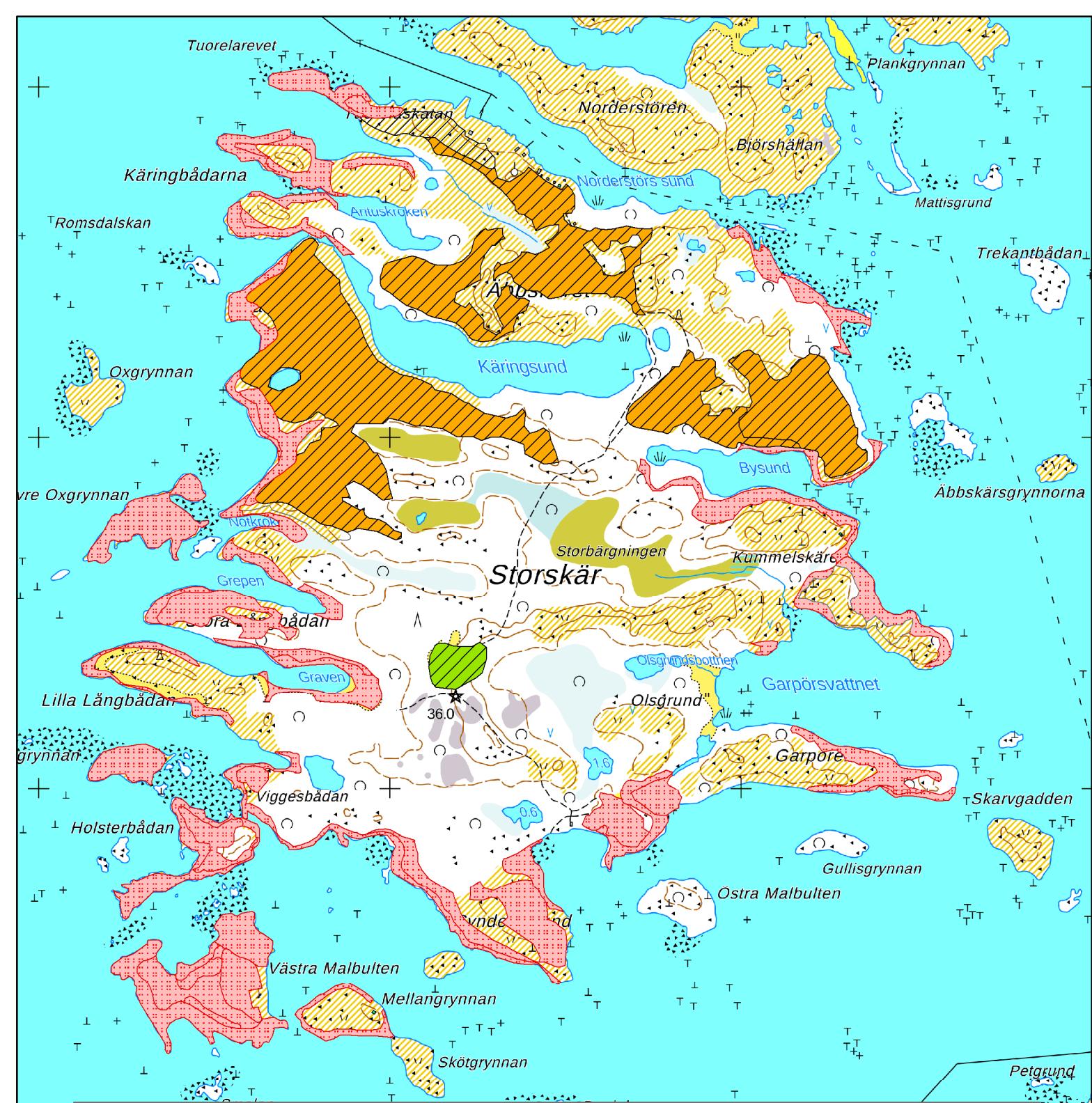
Pvm	Viestintä

7 Yhteenveto lausunnoista, maanomistajien muutosehdotuksista sekä Metsähallituksen vastineet

Lausuja	Esitetty muutosehdotus / kommentti	Metsähallituksen vastaus / muutokset suunnitelmaan

8 YSA-kohteiden rajoitukset ja rasitteet

Nimi	Tunnus	Rajoituspinta-ala (ha)	Rajoitustyyppi	Liikkumisrajoitususaika	Lisätietoja
Valsörarna-Björkögrunden	YSA107108		fredningsbestämmelser		Förbjudet att bryta och skada växter.
Valsörarna-Björkögrunden	YSA107108		fredningsbestämmelser	1.5-31.7	Landstigning och vistelse förbjudet. Gäller inte bryggorna på Äbbskär och i Båthusviken eller stigen mellan dem. Begränsningen gäller inte heller i Björköby stadigvarande bosatta personer.
Valsörarna-Björkögrunden	YSA107108	10	fredningsbestämmelser	1.5-31.7	Övernattning förbjudet överallt på Ebbskär och Storskär. Övriga tider är övernattning tillåtet bara i närheten av hamnen på Äbbskär och vid Båthusviken. Gäller inte i Björköby stadigvarande bofasta personer.
Valsörarna-Björkögrunden	YSA107108		fredningsbestämmelser		Det är tillåtet att hålla boskap i den mån boskapsskötsel tidigare bedrivits på trädbevuxna holmar. Gäller i Björköby stadigvarande bosatta personer.
Pinta-ala yhteensä (ha)		10			

Planerade åtgärder

Iståndsättningsröjning

Hedar: små tallar, rönnar och enris. Ihopsamling och bränning av röjningsresterna.
Vid fyren: En del träd (björk, hägg, rönn, tall) vid stenmurar och på ängarna, lite enris.

Bränning, fläckvis inom de markerade områdena.

Årlig ängsslätter

Vresrosbekämpning pågår (Inspect)

0 250 500 Metriä

